

Allerzielen

in de weerschijn van de tinten
herinneren we de kleurenpracht
die we eigenlijk toch zelf zijn

nogmaals toont het jaar zijn tooi
nogmaals is er eventjes wat zon
in een constant herdenken van

allen die ons zijn voorgegaan

Allerzielen

terwijl de doden nog
moeten gaan sterven
richten we ons op
wie we altijd al waren
therapeutisch vastgelegd

om van daaruit te klimmen
naar wat we allemaal nog moeten

Allerzielen

nu is het weer Allerzielen
tussen deze en gene zijde
we maken de oversteek

en ontdekken wie we zijn
geworden door de tijd
toen nog niet wisten

dat er overal tijd was

Allerzielen

uiteindelijk komen we daar
waar niemand gaan kan
we herkennen ons niet meer

we zijn aan gene zijde om
af en toe om te kijken van
waar we vandaan kwamen

uit een donker duister bos
een grote poel van ellende
die niet meer de onze is

we zullen altijd hier blijven

Allerzielen

in pace, in memoriam
we gaan naar de dodenheuvel
waar we chrysanten neerzetten

bekende namen op grafstenen
de overledenen komen tot leven
ze worden vele malen herdacht

misschien morgen weer vergeten

Allerzielen

In de late herfst van de vroege ochtend
Herdenken wij die ons zijn voorgegaan
Gefilterd zonlicht door een bladerentooi
Bringen ons weer naar hier, naar heden

Wij weten waar we naartoe gaan
Zonder een moment om te keren
Alleen de herinneringen zullen blijven
Die vele vele herinneringen aan later

In de middeleeuwen bevond zich tussen de Kaanjelbeek en het bos een leengoed genaamd 'Den Hof in de Doire'. Vanaf 1267 behoorde Echt tot het Gulikse en Gelderse. Bij de grens tussen beide hertogdommen lag een soort fort, dat bekend staat onder de naam 'het Slötje' of 'het Sleutje'. Het Slötje was het voorbeeld van een waterburcht, omgeven door grachten en moerassen. De Doort ligt in de zuidwesthoek van de gemeente Echt-Susteren. Floristisch en faunistisch behoort De Doort tot een van de rijkste bossen van Midden-Limburg. Het gaat om vochthoudende loofbossen op kleiige tot lemige goedgebufferde standplaatsen. Een veelal fraaie, goed ontwikkelde ondergroei met bijzondere plantensoorten als Groot heksenkruid, Slanke sleutelbloem, Aronskelk, Muskuskruid en Eenbes komt hier voor. Uit de middeleeuwen stammen de woorden 'Dorent' en 'Doren'. Doort betekend eigenlijk Dorenbosch, een plaats die begroeid is met doornachtige heesters en struiken. De Doort wordt algemeen beschouwd als een oud bos. Het is aanzienlijker groter geweest dan het nu is; thans resteren in totaal ongeveer 55 hectaren. Het hele gebied bestaat uit loofbos. Naast het bos en de graslanden bepalen ook de verschillende kleiputten het landschap van de Doort. Tussen 1920 en 1960 ontstonden een tiental putten in de onmiddellijke omgeving ten gevolge van de kleiwinning voor de

Echter pannenindustrie. Dit worden tichelgaten genoemd. Deze tichelgaten zijn ontstaan door kleinschalige kleiwinning in de oude Maasmeanders. Buiten de meanders is een relatief dunnen en kleiige deklaag aanwezig op de goed doorlatende Maasafzettingen in de ondergrond. Het basenrijke karakter van de aanwezige vegetaties wordt mede bepaald door deze kleiige deklaag. Eén van deze tichelgaten werd het Elfenmeer genoemd. Het lag in het laatste natuurgebied van Sittard genaamd de Schwienswei. Schwienswei wordt als volgt verklaard: weide toebehorende aan een zekere Goswin. In het Sittards dialect is *sjwien* Goswin. Reeds in 1496 wordt de Schwiensweij in de stukken genoemd.

Voorzichtig tasten we verder. We dwalen door de mist, verdwalen in de mist. Het is een Allerzielenlandschap. Met in de verte een bleke mid-najaarszon. In de verte vliegen kraaien ten teken dat we juist zijn. De oogst is van de akkers. Al wat overblijft is kapotgevroren gele mosterd. Mistflarden belemmeren het zicht voortgestuwd door de wind. Ze leunen tegen een bosrand. Af en toe zien we de zon, meestal is er alleen de tast. We zijn op het grensvlak van deze en gene zijde. Wetende waar we naartoe moeten. Het is Allerzielen geworden. Het Keltische Samhain. Het Keltisch nieuwjaar, dat het einde van de oogst markeert, en het

begin van de donkere helft van het jaar en het invallen van de duisternis.

Alle lichten zijn uitgedoofd totdat ze worden heraangetoken door een centraal vreugdevuur, van waaruit andere vuren worden aangestoken. Het was een tijd waarin men zich voorbereidde op de winter, waarbij het overvloedige vee werd gedood en het vlees ervan als voedsel gezouten voor de komende maanden.

Het is een driedaags feest dat begint op de vooravond van Halloween en eindigt bij Allerzielen. Het waren dagen zonder tijd, omdat de sluier tussen deze en gene wereld erg dun is en er gemakkelijk overgestoken kan worden door ingewijden. Deze dag is een 'opening' in de tijd en bewustzijn waardoor reizen naar de andere wereld en door tijd mogelijk was. Elk jaar aan het begin van de wintertijd keerden de doden (feeën, elfen, kabouters) terug naar de gewone wereld, vandaar het Katholieke Allerzielen. En waarin we kunnen oversteken.

Uiteindelijk komt de zon door en bevinden we ons aan gene zijde. Het landschap wordt vriendelijk en het wordt zelfs warm. We bedenken hoe we terug moeten, maar gaan verder. Op weg om te vinden wat we hebben achtergelaten. Ooit eens, in de vorig leven. We begeven ons naar het Elfenmeer en houden ons stil. Er komen wat dwaallichten.

Een dwaallicht is in het volksgeloof een (blauwachtig) lichtje boven moerassen en kerkhoven. Volgens sommige sagen zouden het de zielen van ongedoopte en/of doodgeboren kinderen zijn. Zij huppelen naar voorbijgangers, om die naar een poel of plas te leiden, in de hoop alsnog gedoopt te worden. Dwaallichtjes werden dan ook wel beschouwd als lichtjes van de duivel, die reizigers moesten afleiden van het rechte pad. Ook zijn het zielen die wederkeren (naloop) omdat er nog een belofte vervuld moet worden, of zielen van zondaars, of zielen die zich een ander goed hebben toegeëigend of die grenspalen hebben verzet. In de volksverhalen duiden dwaallichten ook de vindplek van verborgen schatten aan.

Andere benamingen voor dwaallichten zijn hiplicht (naar het huppelen van de lichtjes, met name in Groningen), droglicht, valse lantaarns of Ignis Fatuus. Ook wordt de term piskie-light gebruikt. In de Japanse mythologie worden soortgelijke wezens hitodama genoemd, ze vergezellen vaak yūrei.

Het volksgeloof wil dat men niet naar een dwaallicht fluit of wijst en er niet voor wegrent. Het beste is om zo spoedig mogelijk naar huis te gaan. Op de deur is dan vaak een zwartgebrande plek te zien.

Een veelgehoorde wetenschappelijke verklaring is dat het hier gaat om verbrandend moerasgas. De oxidatie van waterstof-fosfide en methaan geproduceerd door

het rotten van organisch materiaal, laat lichten verschijnen. Experimenten zoals uitgevoerd door de Italiaanse scheikundigen Luigi Garlaschelli en Paolo Boschetti hebben de lichten nagebootst door chemicaliën toe te voegen aan de gassen die gevormd werden door organisch materiaal.

Andere verklaringen associëren dwaallichten met bioluminescentie (bijv. de honingzwam). Van kerkuilen is ook bekend dat het weerkaatsingsvermogen van het verenkleed genoeg licht van andere bronnen (bijvoorbeeld de maan) kan reflecteren om een effect te produceren dat lijkt op dwaallichten. Daarom kan het er bijvoorbeeld op lijken dat deze lichten reageren op andere lichten.

‘Stilzijn’, zei Reinoud tegen Abel, z’n vriendje Dinant en zijn dochter Vera.

‘Straks komen de elfen.’

Ze verscholen zich achter een struik.

‘Ik zie er een’, zei Vera na een tijdje.

‘Kijk daar rechts.’

Uit de zoom van het meertje kwamen de elfjes één voor één tevoorschijn.

‘Stil zijn’, fluisterde Reinoud, ‘anders jaag je ze weg.’

De elfjes dansten op het wateroppervlak en straalden een lichtblauwe schijn uit. Het was dan ook precies de

juiste tijd van het jaar om elfjes te zien. Na een tijdje was het stil.

‘Kom’, zei Reinoud, ‘de voorstelling is voorbij.’

Ze gingen goedgemutst terug naar Gebroek.

‘Wij zijn inderdaad bloedheksen’, zei Merin die in Gebroek woonde, ‘maar we willen niet als zodanig naar buiten treden.’

‘We bezitten het vermogen om naar ‘gene zijde’ te gaan.’

‘Dat wil ik wel proberen’, zei Martine.

‘We maken gebruik van middelen’, zei Merin.

‘Maar eerst vertel ik jullie waar jullie naartoe gaan.’

‘Jullie gaan naar een fabeltjesland, waar nog nooit een mens is geweest.’

‘Het ligt aan gene zijde, in feite ligt alles aan gene zijde.’

Merin voerde wat bezweringen uit en vroeg de Godin of het mogelijk was om naar andere werelden te reizen. Er waren drugs in het spel: heksenzalf. Duitse heksen geloofden dat ze zich in katten, hazen, uilen, ganzen en andere dieren konden veranderen. Als ze zich zouden insmeren met heksenzalf, zouden ze om middernacht op een bezem door de lucht kunnen vliegen. Heinrich Harrer verdiepte zich in ervaringen rond geesten en demonen. Hij kende nog enkele oude vrouwen, die er prat op gingen dat ze het recept kenden van een heksenzalf, waarmee de heksen zich voor de vlucht